
Bratislava, 29.5.2018

Hrozí výrazné zúženie verejnej kontroly tendrov

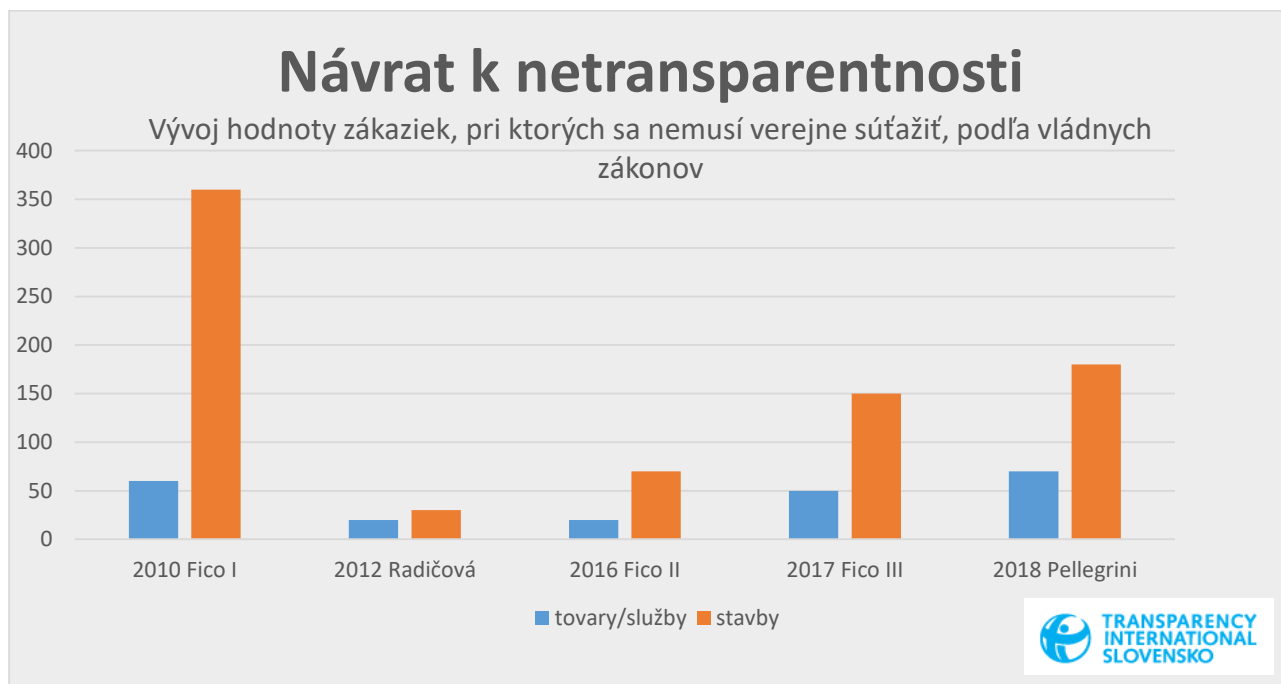
Podľa novely budú ¾ zákaziek samosprávy nakupovať bez súťaže

Novela zákona o verejnom obstarávaní, ktorú tento mesiac [predstavil Úrad pre verejné obstarávanie](#), zvyšuje už teraz vysoké riziko v zadávaní zákaziek a znižuje šancu občanov súťaž skontrolovať. **V priemere o tretinu zvyšuje hodnotu zákaziek, pri ktorej sa nemusí centrálné vypísať súťaž, nemusia sa dodržiavať minimálne termíny zadávania či štandardné postupy obstarávania.** Ak návrh prejde, od jesene tohto roku reálna súťaž prestane byť povinnou pri tovaroch a službách nie do 50, ale až do 70 tisíc eur (všetko sumy bez DPH), pri stavebných prácach do 180 tisíc (dnes 150 tisíc) a pri hotelových, kultúrnych či sociálnych službách od 260 tisíc (dnes do 200 tisíc). Väčšinu zákaziek v takejto hodnote doteraz zadávali práve mestá a obce, respektíve ich organizácie.

Po schválení nových limitov bude zhruba platiť, že **tri štvrtiny hodnoty samosprávnych zákaziek budú môcť byť pridelené bez oficiálnej súťaže.** V roku 2016 mali totiž [celkovú sumu kapitálových nákupov](#) až 85% obcí menšiu ako je suma 216 tisíc eur (180 tisíc bezsúťažný limit stavieb plus DPH), respektíve dve tretiny menej ako 84 tisíc eur (70 tisíc limit na tovar či služby plus DPH).

Zároveň štát už nebude riešiť, ako sa používajú jeho peniaze v prípade, že verejná dotácia na nákup je nižšia ako 50% hodnoty zákazky. Toto sa týka najmä firiem, ktoré brali eurofondy a doteraz ich nemohli použiť bez pravidiel obstarávania. Podľa novely nebude ani podstatné, či štát prideli dotáciu sto tisíc alebo milión eur.

Novela tak ide v trendoch Ficových vlád čo najviac uvoľniť pravidlá pre politikov a úrady. **Oproti zákonu za Radičovej vlády sa bez-súťažné limity zvýšia 3,5-násobne pri tovaroch a službách a dokonca 6-násobne pri stavebných prácach.**

[V dôvodovej správe](#) chýba akékoľvek zhodnotenie úprav limitov spred roka, či sa naozaj kupuje lepšia hodnota za peniaze, či to neprineslo viacej korupcie a naozaj vo väčšej miere zákazky vyhrávajú malí a strední podnikatelia (to sľubuje ÚVO aj tentokrát). Podobne sa pri kalkulácii dopadu na štátny rozpočet nerieši riziko, že s menším verejným dohľadom môže prísť viac predražených.

Novela navrhuje uvoľniť kontrolu, hoci schopnosť stíhať machinácie pri verejnom obstarávaní je minimálna. [Za posledných 5 rokov](#) bolo za tento trestný čin u nás odsúdených 21 ľudí. Pre porovnanie, v rovnakom čase bolo vysúťažených 30 tisíc zákaziek za 20 miliárd eur.

Transparency navrhuje nezvyšovať bezsúťažné limity pre zákazky bez toho, aby verejné inštitúcie nezverejňovali oznámenia o vyhlásení zákazky, o priebehu tendra a ponukách súťažiacich na internete. Neohrozí to rýchlosť nákupov no zachová ich transparentnosť. V tomto zmysle Transparency [rozbehla včera hromadnú pripomienku](#), ktorú za pár hodín od jej zverejnenia už podpísalo viac ako 400 občanov.

Gabriel Šípoš, riaditeľ Transparency International Slovensko